

Ανοιχτή πηγή για την οικονομία

Ποιες είναι οι επιπτώσεις που προκαλούν σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις οι εχθροπραξίες στη Μέση Ανατολή. Τι δηλώνουν στην «R» εκπρόσωποι επιχειρήσεων και οικονομολόγοι

Της **ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΡΙΣΤΟΥΛΙΑ**
d.christoulas@realnews.gr

Εντονη ανησυχία και προβληματισμό προκαλεί σε εκπροσώπους των επιχειρηματικών φορέων και σε οικονομολόγους η κλιμάκωση της εμπόλεμης κατάστασης στη Μέση Ανατολή. Η ένταση και η διάρκεια των εχθροπραξιών ανάμεσα στο Ισραήλ και το Ιράν αναμένεται να δημιουργήσουν κλυδωνισμούς στην παγκόσμια οικονομία, με σημαντικές επιπτώσεις και στην ελληνική, που έτσι κι αλλιώς επηρεάζεται σημαντικά από εξωγενείς παράγοντες. Το ενδεχόμενο κλιμάκωσης της εμπόλεμης κατάστασης στη Μέση Ανατολή αναμένεται να αυξήσει τις τιμές του πετρελαίου μπρεντ και του φυσικού αερίου, καθώς το Ιράν είναι η τέταρτη μεγαλύτερη πετρελαιοπαραγωγός χώρα στον κόσμο. Αυξήσεις θα υπάρξουν και στην ενέργεια, ανάλογα με το μέγεθος και τη διάρκεια του πολέμου, οι οποίες θα προκαλέσουν νέες πληθωριστικές πιέσεις σε βασικά αγαθά, όπως είναι τα τρόφιμα. Και όλα αυτά έρχονται να προστεθούν στις επιθέσεις των Χούθι σε διερχόμενα πλοία στην Ερυθρά Θάλασσα, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα να αυξάνονται σημαντικά τα ναύλα για τη μεταφορά των προ-

ϊόντων. Μιλώντας στη **Realnews**, η πρόεδρος του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αθηνών **Σοφία Κουνενάκη-Εφραίμογλου** τονίζει ότι «μια νέα γενικευμένη κρίση στην ευρύτερη περιοχή ασφαλώς και προκαλεί ανησυχία για νέες αρνητικές επιπτώσεις στον ενεργειακό τομέα και στις εφοδιαστικές αλυσίδες. Ο κίνδυνος είναι να έχουμε μια νέα έκρηξη τιμών, η οποία θα προκαλέσει δυσμενείς αναταράξεις στο σύνολο της οικονομίας. Εγρήγορση όμως πρέπει να υπάρχει και για θέματα όπως το μεταναστευτικό-προσφυγικό. Ελπίζω όλων μας ε-

ναι ότι η κρίση θα αποκλιμακωθεί το συντομότερο δυνατόν».

Από την πλευρά του, ο πρόεδρος του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Πειραιώς, **Βασίλης Κορκίδης**, επισημαίνει ότι «η κλιμάκωση των εχθροπραξιών στη Μέση Ανατολή αποτελεί ανοιχτή πηγή για την ελληνική οικονομία. Οι ανησυχίες αφορούν τον πληθωρισμό, την εφοδιαστική αλυσίδα, τα δημόσια οικονομικά και το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Η προσοχή του οικονομικού επιτελείου εστιάζεται κυρίως στις διεθνείς τιμές του αργού πετρελαίου και του φυσικού αερίου. Ενδεικτικά, η διεξαγωγή πολεμικών επιχειρήσεων στην Ερυθρά Θάλασσα και η αποφυγή του Σουέζ κοστίζουν εβδομαδιαίως 6 δις. ευρώ στην Ε.Ε. των 27».

Ηδη, σύμφωνα με τον πρόεδρο του ΕΒΕΠ, «το λιμάνι του Πειραιά μετρά απώλειες 150.000 TEUs το πρώτο εξάμηνο του έτους και καταγράφει μείωση 12,9% στον όγκο των εμπορευμάτων από και προς την Ασία, ενώ τα ναύλα των κοντέινερ επιμένουν να είναι κοντά στα 8.000 ευρώ από 1.850 ευρώ τον περασμένο Νοέμβριο, επιβαρύνοντας εισαγωγές και εξαγωγές».

Εξαγωγές

Διάχυτη είναι η ανησυχία και στους εξαγωγείς, σε μια περίοδο κατά την οποία το εξαγωγικό εμπόριο βρίσκεται σε πτώση. Σύμφωνα με τον πρόεδρο του Πανελληνίου Συνδέσμου Εξαγωγέων, **Αλκιβιάδη Καλαμπόκη**, «τα προβλήματα εντείνονται συνεχώς. Πέρα από την επιδείνωση του εμπορικού ελλείμματος το πρώτο εξάμηνο, χωρίς να συμπεριλαμβάνονται τα πετρελαιοειδή, αρνητικά επηρεάζονται οι εξαγωγές από τη συνεχιζόμενη και κλιμακούμενη ένταση στη Μέση Ανατολή. Είναι πλέον αντιληπτό ότι η περαιτέρω θωράκιση των εξαγωγών μας θα μπορέσει να αποτελέσει ανάχωμα σε όλους αυτούς τους εξωγενείς παράγοντες. Οι εξαγωγείς επιχειρούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, αλλά επιτακτικά διαφαίνεται η ανάγκη της ενίσχυσης των δράσεων και των ενεργειών που καλείται να κάνει η πολιτεία».

«Οι εξελίξεις στη Μέση Ανατολή συμβάλλουν στη μεταβλητότητα των αγορών και των οικονομιών της Δύσης», τονίζει ο ομότιμος καθηγητής Οικονομικών Επιστημών του ΕΚΠΑ, Παναγιώτης Πετράκης

Η αβεβαιότητα ήρθε για να μείνει

■ **ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ** επιπτώσεις από τις δραματικές εξελίξεις στη Μέση Ανατολή αναφέρεται με δηλώσεις του στη **Realnews** ο ομότιμος καθηγητής Οικονομικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ) **Παναγιώτης Πετράκης**.

«Έχουμε την αίσθηση πλέον ότι η προσπάθεια της Χαμάς να ανατρέψει τη λογική των Συμφωνιών του Αβραάμ, που θα έφερνε πιο κοντά το Ισραήλ στις αραβικές χώρες, την οδήγησε στην 7η Οκτωβρίου και προκάλεσε την ασύμμετρη απάντηση των Ισραηλινών. Αυτό οδήγησε σε αποδυνάμωση της Χαμάς και τη δημιουργία ενός νέου γεωστρατηγικού σκηνικού στην περιοχή, όπου σοβαρό λόγο έχουν οι σκληροπυρηνικοί της κυβέρνησης Νετανιάχου. Ετσι οδηγηθήκαμε στις επιθέσεις στις άλλες χώρες, όπως στον Λίβανο και στο Ιράν, με στόχο τη δολοφονία στελεχών της Χεζμπολάχ και της ηγεσίας της Χαμάς. Εκ πρώτης όψεως φαίνεται ότι το Ιράν και η Χεζμπολάχ αισθάνονται

την υποχρέωση να απαντήσουν». «Το ερώτημα για εμάς», σύμφωνα με τον Π. Πετράκη, «και για την παγκόσμια οικονομία αφορά τα όρια της απάντησης αυτής, άρα και την ανταπόκριση του Ισραήλ. Στην ανάλυση θα πρέπει να μπει και ένας ευρύτερος παράγοντας που έχει να κάνει με τη Ρωσία και τις ΗΠΑ. Οι Ρώσοι αποχωρούν από την περιοχή αλλά αυξάνουν την τροφοδότηση με όπλα του Ιράν και των συμμάχων του ελπίζοντας στην αιμορραγία των ΗΠΑ. Οι ΗΠΑ είχαν σκοπό να αποχωρήσουν από την περιοχή, αλλά δεν το κάνουν γιατί υπάρχει το πρόβλημα της ασφάλειας του Ισραήλ. Η οικονομία του Ιράν και η κοινωνική αποδοχή του καθεστώτος δεν βρίσκονται στο υψηλότερο σημείο και αυτό φάνηκε και στις εκλογές που είχαν, όπου κέρδισαν κατά κάποιο τρόπο οι μετριοπαθείς ομάδες».

«Συνεπώς», καταλήγει ο ομότιμος καθηγητής Οικονομικών Επιστημών του ΕΚΠΑ, «διαμορφώνονται προϋποθέσεις μιας στρατηγικής αναβάθμισης του ρόλου του Ιράν στον κόσμο, που θα του επιτρέψει βελτί-

ωση των δεικτών αποδοχής του στο εσωτερικό. Το σκηνικό αυτό φαίνεται ότι έχει μεσομακροχρόνια ισχύ, άρα θα διατηρηθεί η ένταση για πολύ μακρύτερο διάστημα. Συμπερασματικά, είναι πλέον αρκετά πιθανόν ότι το Ιράν, θέλοντας να διατηρήσει την ισχύ της παρουσίας του στην περιοχή, δεν θα επεκτείνει τα αντίμετρα σε βαθμό που θα οδηγήσει σε κλείσιμο των στενών του Ορμούζ, άρα και σε μια νέα πετρελαϊκή κρίση».

Η αβεβαιότητα ήρθε για να μείνει και για να συμβάλει στη μεταβλητότητα των αγορών και των οικονομιών της Δύσης. Ωστόσο, διαγράφονται όρια στην κρίση αυτή. Η παραπάνω ανάλυση βεβαίως έχει μια λογική συνέχεια. Όμως πρέπει να γνωρίζουμε ότι η ζωή εξελίσσεται με τυχαίοτητα και μπορεί να συμβούν πράγματα που δεν μπορεί κανείς να προβλέψει εύκολα, ιδίως στο σημερινό περιβάλλον παγκόσμιας χαμηλής οικονομικής δραστηριότητας και υψηλότερης αβεβαιότητας λόγω της γεωστρατηγικής αναταραχής».